

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

47. An donatio remuneratoria sit prohibita in hac Bulla, ita ut Religiosus, seu Monialis largiendo aliquod donum in remuner ationem contraveniat huic constitutioni? Et explanatur, quod donatio inter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

§. 1. **A**D istud dubiū respondet Ledesma in addit. ad sum. tom. 2. c. 4. dub. 12. fol. mibi 119. ita asserens, [*En razon de propiedad ajunta al hurto, podrá muy bien el Prelado reservar el pecado de propiedad, que esta junto al hurto: porque assi determina al Papa en el Breve, que pueda el Prelado reservar el pecado de propiedad, contra el voto de la pobreza en materia grave, sino es que el Pontifice en nombre de pecado de propiedad contra el voto de la pobreza, entienda el gastar, ó dar sin licentia del Prelado, y como señor, lo que seria fuera de proposito: segun esto, no podria el Prelado reservar todo hurto a un, en razon de propiedad. Porque entonces hauemos de dezir, que se distinguen, y diferencian estas dos maneras de pecados.] Ita Ledesma. In quibus vltimis verbis videtur admittere, tanquam opinionem probabilem, non posse referuare tale furtum particulare, etiam quatenus est peccatum proprietatis: quia in Decreto Clem. VIII. sub nomine proprietatis intelligitur tantum largitio alicuius rei magni valoris, quam faceret Religiosus, tanquam dominus, & sine licentia Superioris. Hæc secundum mentem supra dicti Authoris.*

Sup. hoc in Ref. practica §. vlt. ad lin. 4.

RESOL. XLIV.

An Religiosus, qui sine licentia Prælati solet sumere aliqua bona Monasterij pertinentia ad cibum, & potum infringat votum paupertatis? Ex. p. 1. tr. 6. Ref. 30.

Sup. hoc in Ref. seq. Sed ne deseras legere Ref. & §. eius secundæ not.

§. 1. **H**ic casus tractatur à Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. c. 19. num. 53 sed magis benigne resoluitur à Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. num. 41. vbi sic asserit: [*De bonis Monasterij vsu consumptibilibus, pertinentibus, scilicet, ad cibum, & potum, si tantum ad proprium vsum actuale, vt sic dicam, & transitorium à Religiosis aliquid sumatur, regulariter non videtur peccatum mortale; nisi damnificatio Religionis esset nimia, & in re extraordinaria; & pretiosiore: extra huiusmodi enim casum res huiusmodi reputantur leuioris conditionis. Et quamuis Prælati hoc duplicat; non tamen ita sunt inuoluntarij, vt illam reputent materiam grauem in ordine ad paupertatem: sed solum in ordine ad decentiam, & professionem Religionis. Accedit, quod Religiosi, quoad vsum huiusmodi rerum, tractantur vt filij: inter parentem autem, & filium non censetur similis actio grauis: secus vero esset, si huiusmodi res in magna quantitate acciperentur, & occultè retentæ, paulatim consumerentur: nam illud esse posset graue peccatum, quamuis ad id discernendum in particulari magna prudentia necessaria sit.] Ita Suarez. Vide etiam Tannerum in 2. 2. disp. 7. quest. 3. dub. 4. num. 106. vbi sic ait: [*Nulla etiam Prælati seueritas, eiusmodi acceptiones, quoad substantiam rei acceptæ, iniquas reddere potest,] Sic ille.**

RESOL. XLV.

An Religiosus, si ad proprium vsum accipiat paulatim comestibilia, si perueniant ad quantitatem notabilem, peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 35.

Supra in Ref. quæ hic est antecæpens. Quæ hic est supra Ref.

§. 1. **D**E hac re egi supra, & nunc iterum respondeo negatiuè: nam existimo, furta ista minima in tali materia non continuari, vt dictum est in superiori Refol. de famulis, & ancillis. Et ita in terminis docet Bonacina tract. de largit. nu-

ner. disp. 1. punct. 5. num. 7. Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. c. 21. num. 31. Fernandez in exam. theol. mor. punct. 1. c. 6. §. 2. num. 12. in fin. & Gratianus in decis. punct. 1. lib. 3. c. 5. num. 51. Tannerus in 2. 2. disp. 6. quest. 3. dub. 4. num. 106. licet Religiosus animus accipiendi paulatim hæc minima ad proprium vsum haberet: quamuis in hoc Gratianus contrarium sentiat. Sed tu tene cum Sanchez. Ratio est: quia in eo modo sic paulatim hæc accipiendi non est inuitus Superior.

RESOL. XLVI.

An Religiosus peccet contra Paupertatem sumendo aliquam rem de loco publico pro vsu temporali, vt deinde in eundem locum restituat? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 40.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Azorius in 1. lib. 12. c. 12. quest. 3. vbi sic ad præfatum dubium respondit: [*Non mihi videtur esse paupertatem violasse, nisi id alioquin fuerit aliunde prohibutum; non enim, eò quod accipit, vt vult, citra omnem profusum sui Superioris voluntatem; sed ad certos tantum dies, animo, & voluntate illud in eundem locum vnde acceptat, referendi.] Sic ille. Et nouissimè Villalobos in sum. tom. 2. tract. 3. dub. 29. num. 8. & Fabrus de restit. in 4. sent. disp. 15. quest. 2. disp. 45. cap. 5. num. 114.*

Sed notandum est, hanc sententiam impugnare Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. cap. 19. num. 57. & post illam Faustus in thes. Relig. lib. 8. quest. 106. n. 2. Sed vtraque opinio est probabilis.

RESOL. XLVII.

An donatio remuneratoria sit prohibita in hac Bulla ita vt Religiosus, seu Monialis largiendo aliquam donum in remuneracionem contraueniat huic Constitutioni?
Et explanatur, quod donatio inter virum & uxorem est prohibita, & non valet, etiam si sit remuneratoria. Ex p. 1. tr. 6. Ref. 15.

§. 1. **P**ro parte affirmatiua non desunt rationes: quia Summus Pontifex in hac Bulla prohibet Religiosis largiri dona, ex quacunque causa. Deinde, Pontifex prohibet donationes indirectas; ergo prohibet donationes remuneratorias, quæ sunt donationes indirectæ. Nam, si non prohiberet hæc donationes, minime prouideret de sufficienti remedio in ordine ad bonum commune Monasteriorum, quod quidem prouidere intendebat; quia sub titulo remuneracionis, Prælati, & Religiosi facile bona monasterij, largiendo, notabiliter distraherent: ergo, &c. Secundò probatur hæc sententia: nam donatio inter virum, & uxorem est prohibita, vt patet ex cap. finali, de donat. inter virum, & uxorem. Bartol. in l. quod meo, & ibi Alexander ff. de acquir. possiff. Anton. Gamma tom. 2. variarum resolut. c. 4. num. 23. & stante hac prohibitione non valet inter ipsos coniuges donatio remuneratoria. Ita Pinellus de fin. bonis matern. lib. 1. part. 3. num. 61. & 62. Mar. in l. i. tienzo lib. 5. Recopil. tit. 9. l. 3. glos. 6. num. 3. cum aliis.

2. Sed contrariam sententiam profusè amplectendam esse iudico. Dico igitur, quòd, quando prohibetur donare simpliciter, vel sub conditione, vel sub modo, eo ipso nõ prohibetur donare ob merita quæ præcellerunt

praecesserunt: nam donatio antidotalis, quae dicitur remuneratoria, non est proprie, & strictè donatio, ut aperte colligitur ex l. *Atrilius Regulus ff. de donationibus*. Et ratio est: quoniam, qui donat, gratis omnino, & liberaliter donat: sed remuneratoria donatio fit propter beneficium: quo aliquis bene de nobis meritus est: efficitur ergo hæc donatio de re ex gratitudinis virtute, moralique honestate debita, & hac de causa non debet computari inter simplices donationes. Ita Homobonus in *exam. Eccles. par. 1. tract. 1. cap. 6. quest. 28*. Valerus *ubi sup. ver. donatio, diffi. 2. num. 2*. Ioan de la Cruz in *director. conscient. part. 1. præcep. 7. art. 2. dub. 2*. Azorius *part. 3. lib. 11. c. 1. q. 2. & cap. 2. q. 3*. Molina de *inst. tom. 1. tract. 2. disp. 244. n. 3*: & communiter Iurisperiti, & Theologi: & in terminis nostræ Bullæ ita etiam docuit Hieronymus de Cenedo de *paupertate relig. dub. 27. per 10r. Bartholomæus à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. q. 227. num. 4*. Riccius in *praxi, tom. 1. & in 3. par. decis. 227. n. 4*. Bonacina de *contract. disp. 3. q. 12. punct. 1. n. 6*. Paulinus Berti in *exposit. huius Bullæ, quest. ultim. cas. 7*. Ioan. Valerus in *differ. vtriusque fori, verb. munera, num. 97*. Rodriguez in *quest. regul. par. 1. q. 27. art. 6*. Scortia in *Constit. Pont. epis. 158. theor. 396*. Peirinus de *Relig. tom. 1. cap. 2. q. 2. §. 6*. & ante omnes Souza in *expos. huius Bullæ §. 1. n. 65. & 66*.

3. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Idè ad primum respondeo, Pontificem in hac Bulla prohibere illas donationes indirectas, quæ sunt in præiudicium Monasterij: & tales non sunt donationes remuneratoriæ: sed potius in utilitatem, & beneficium ipsius Monasterij: quia hæc donationes conferuntur propter beneficia, & utilitatem receptam, & incitant benefactores ad magis in posterum beneficiendum. Ex quibus patet, licitas esse munera largitiones, quæ sunt benefactoribus Monasteriorum, & etiam iis, qui sperant aliquando posse benefacere, quia similes largitiones dantur ad lucrum, siue (si ita loquimur) ad usuram, & potius in commodum, quam in damnum Monasteriorum redundant: quod nota quia quotidianum.

4. Ad secundum, exploditur sententia illorum DD. ut rectè probat Sanchez de *matrim. tom. 1. lib. 6. disp. 6. n. 11. & sequent. Turrianus in 2. 2. tom. 2. disp. 76. dub. 6*. Cenedo *ubi supra, numer. 18*. & alij, qui communi calculo afferunt, valere donationem inter virum, & uxorem, si donatio remuneratoria sit. Sed quia tales donationes remuneratoriæ à Religiosis factæ possunt esse vitæ merita, & excedere beneficia recepta, quaeritur modò.

RESOL. XLVIII.

An Religiosi, & Moniales possint largiri non solum dona equipollentia meritis, sed etiam ultra? Ex p. 1. tit. 6. Ref. 16.

§. 1. Negatiuè videtur respondendum: nam donatio remuneratoria debet meritis æquipollere, & in eo excessu est donatio simplex. Ita doctissimus Ioan. Petrus Surdus in *suis consiliis lib. 1. cons. 164. num. 33*. & Doctores penes ipsum, & probatur in l. *si sponsus §. circa, ff. de donat. inter vir. & vxor*. Vide etiam Parisium *lib. 3. cons. 90. num. 14*. Chalfaneum *cons. 7. num. 11*. Menochium de *arbitr. iudic. cas. 132. n. 5*. & alios.

2. Sed, quia, ut ait D. Thom. 2. 2. *quest. 106. art. 1. gratitudinis lex postulat, sepe plus reddi, quam sit acceptum, idè in terminis nostræ Constitutionis puto cum Ioan. Vallero, ubi sup. num. 97*. Religiosos,

Tome VII.

seu Moniales non solum posse, quantum satis est, ad satisfaciendum muneribus obsequiis, acceptis; sed etiam aliquid ultra, bitrio boni, & cordati viri, donare. Et pro hac sententia Valerus citat Cordubam, & Nauarrum, & illam nouissimè tenent Cenedo, & Sanchez *ubi supra*.

3. Et ut aliquid in particulari ad tollendos scrupulos dicamus, puto donationem remuneratoriam esse contra Constitutionem Clementis, quando excedit valorem meritorum, & beneficiorum: in quarta parte. Ut si, v. g. valeant duodecim, & à Religioso, seu Moniali, donentur sexdecim. Sic tenet Barbosa in l. *que datus 34. num. 60. ff. soluto matrim. & Nauarrus de reddit. quest. 1. num. 91*. & probabilem hanc opinionem vocat Sanchez de *matr. tom. 1. lib. 6. num. 9*. & post illum Hieronymus Cenedo de *paupertate religiosa, dub. 17. n. 13*.

RESOL. XLIX.

An liceat aliquid dare proprio loci Ordinario ex causa benedictionis, vel susceptione habitus Religionis, seu professionis Monialium? Ex p. 1. tit. 6. Ref. 24.

§. 1. Negatiuè videtur respondendum ex verbis Bullæ. Et ita docet, illam explanando, Paulinus Berti p. 2. fol. 416. col. 2. Hieronymus à Sorbo in *compendio privileg. ver. dare, fol. 194*. & alij.

2. Non tamen reticebo, Ioan. Valerum in *suis differ. vtriusque fori, verb. munera, num. 81*. supra dicta verba Bullæ intellexisse de muneribus pecuniariis, ac de aliis donis, tanquam pro pretio prædictorum spiritualium: sed si gratis aliqua dentur in remunerationem, ut probat textus in *cap. 2. placuit. 1. quest. 2*. Ingratitudo enim ad minimum est peccatum veniale, ut probat D. Thomas 2. 2. *quest. 107. art. 3*. Absit tamen credere, Papæ mentem fuisse tollere gratitudinis virtutem, maxime à personis religiosis, eximereque Moniales ab ea obligatione, per quam cuncti tenemur exhibere nos gratos benefactoribus nobis c. *Ecll. iuncta ibi Glos. 12. quest. 2*. Faciunt latè tradita per Nauarrum, circa hanc obligationem gratitudinis, & remunerationis, in *lib. de reatib. eccl. quest. 1. n. 36*. Hæc omnia Valerus.

RESOL. L.

An Moniales cum licentia Abbarissa, seu Prælatæ possint præbere Confessario ultra iustum stipendium assignatum aliquid amplius?

Ex quo inferitur, quod quando famuli seruiunt Monasterio cum magna fidelitate, his etiam ultra salarium iustum potest dari aliquid amplius, quia non est proprie donatio, sed beneficij remuneratio. Ex p. 1. tit. 6. Ref. 17.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, si seruiat cum magna charitate, patientia, assiduitate, &c. Ita in terminis Scortia in *Bull. Pont. epis. 158. theor. 395*. Bartholomæus à S. Fausto in *thes. Relig. lib. 8. quest. 227. num. 7*. vbi sic ait: [Quando famuli pro certo salario inferuiunt Monasterio cum magna fidelitate; his etiam, ultra salarium iustum potest dari aliquid amplius; quia non est proprie donatio, sed beneficij remuneratio.] Sic ille. Et ante hoc etiam docuerat Paulinus Berti in *explicat. huius Bullæ, quest. ult. cas. 6. fol. 423*. Sed hæc omnia, & similia limita, & intellige nisi præcepto Superioris

Z 3 arcata